



Gemensamt utvecklingsprogram för Euroregion Baltic

En sammanfattning

Bakgrund

Under 2002 startade Euroregion Baltic *Seagull-projektet* (medfinansierat av EU:s Interreg III B-program för Östersjöregionen) för att utarbeta ett långsiktigt utvecklingsprogram för regionen. Hösten 2005 antogs programmet av ERB:s råd och av beslutsorganen i ERB:s medlemsregioner. Framtidsvisionen lyder:

”År 2015 är ERB en region som präglas av växande välstånd och goda levnadsvillkor för invånarna. ERB är då internationellt erkänd som föregångare inom hållbar tillväxt och integration av gamla och nya marknadsekonomier, och karakteriserad av en verklig social och regional sammanhållning.”

Utvecklingsprogrammet består av tre dokument: en långsiktig *strategi* för regionens utveckling, ett *handlingsprogram* med prioriterade insatser som ska genomföras under de kommande åren och ett *bakgrundsdokument* med titeln “ERB – fakta, siffror, analyser och verktyg”.

Strategin anger fyra fokusområden för de tio kommande årens utvecklingsarbete:

- **En konkurrenskraftig företagsmiljö.**
- **En förbättrad transportinfrastruktur.**
- **En stärkt social dimension.**
- **En hållbar miljö- och energipolitik.**

Handlingsprogrammet utvecklar åtta olika projekt/aktiviteter inom de fyra fokusområdena.

ERB är väl skickat för att utgöra en politisk plattform som sporrar utvecklingen på olika områden i sydöstra Östersjöregionen. Tillvägagångssättet är att samla kun-

skap och expertis, förmedla kontakter och planera gemensamt och strategiskt, för att medlemsregionerna tillsammans ska kunna utvinna så stor kraft som möjligt i de konkreta satsningar, t.ex. investeringar som ska göras i regionen. Därigenom uppstår ett mervärde för inblandade parter.

Östersjön är den gemensamma nämnaren för ERB:s medlemsregioner. Men en avgörande faktor är också att alla regioner ingår i den Europeiska Unionen utom Kaliningradregionen i Ryssland som dock har ett nära samarbete med EU.

ERB:s vision ligger väl i linje med EU:s mål för utvecklingen i Europa och en utgångspunkt är därför att utvecklingsarbetet så långt möjligt samordnas med EU:s fonder och program för att därigenom stärka alla projekt som genomförs i regionen.

Ambitionen är att nå ännu längre – att bli en region som är föregångare i Europa inom framtidsområden som hållbarhet och social utjämning.

ERB:s utvecklingsarbete ska präglas av följande bedömningar och förhållningssätt: Alla ERB-aktiviteter ska sträva efter att tillämpa *goda styrelseformer* i det politiska såväl som det administrativa arbetet. *Hållbarhet* är ett övergripande krav på alla satsningar. På samma sätt ska ett *jämställhetsperspektiv* alltid finnas med i analyserna. Vidare ska arbetet sträva efter *ungdomars deltagande* i beslutsprocesserna i så stor utsträckning som möjligt.

En särskild del av samarbetet handlar om att involvera och stödja *Kaliningradregionen* i olika satsningar så att den regionen så långt möjligt håller jämna steg med utvecklingen i övriga medlemsregioner.

Utvecklingsprogrammet finns att läsa och ladda ner från www.eurobalt.org (ERB:s hemsida). Där finns också en lång rad rapporter med fakta, siffror och analyser som utarbetats under Seagullprojektets genomförande.

En del av de tilltänkta projekten/aktiviteterna i handlingsprogrammet är redan i gång, några är i startfasen och andra på planeringsbordet. Ett framgångsrikt genomförande av dem kräver att så många ERB-medlemmar som möjligt engagerar sig och drar sitt strå till stacken för att skapa den utveckling vi önskar för sydöstra Östersjöområdet.



1. En konkurrenskraftig företagsmiljö

MED ETT TERRITORIUM på sex miljoner invånare och en stor näringslivssektor utgör ERB en betydande marknad för varor och tjänster. En viktig insats för att gynna tillväxten i regionen är att göra det enklare för företag att handla på denna utvidgade ”hemmamarknad”. ERB-samarbetet ska därför inriktas på aktiviteter som förbättrar villkoren för privata företag, särskilt små och medelstora företag. Den offentliga sektorn bör stötta ansträngningarna genom att öppna upphandlingar och aktivt efterlysa anbud från hela regionen.

Utvecklingsprogrammets fokus syftar emellertid ännu längre, nämligen till en hållbar ekonomisk tillväxt och till att etablera en profil som internationellt ledande i grenen hållbar tillväxt. Näringslivet kan bidra till detta mål genom att anpassa sitt utbud till de växande kraven på hållbarhet som ställs på varor och tjänster.

Tillväxt och ökat välbefinnande kräver att vi utvecklar alla delar av regionen, inte minst landsbygden där det idag på sina håll råder stor arbetslöshet med åtföljande sociala problem. En av de satsningar ERB planerar handlar om att utveckla turismen, en ambition som delvis sammanfaller med målet att utveckla landsbygden.

1.1 Innovativa processer behövs för utveckling och tillväxt

Att utveckla så kallade kluster och innovativa centra där företag och forskare befinner sig i nära kontakt men samtidigt i en konkurrenssituation, har visat sig främja utvecklingen och höja konkurrenskraften för de inblandade.

ERB kan ge sitt bidrag till den privata sektorns långsiktiga konkurrenskraft genom att skapa möjligheter för nya nätverk där såväl högskolor och privata företag som offentliga myndigheter ingår.

I en region där avstånden emellanåt är stora, kan metoder och kunskaper med fördel spridas via Internet. ERB bör därför arbeta vidare på att utveckla en webbaserad verktygslåda vilken erbjuder modeller och metoder, kontaktpersoner och relevant dokumentation i syfte att underlätta för utveckling av kluster och innovativa centra.

Hur man går till väga för att utveckla kluster liksom för att utnyttja och sprida den kunskap som klustersamarbete resulterar i, skulle också kunna läras ut vid så kallade ”lärcentra”.

Ett lärcenter kan t ex erbjuda lokaler för självstudier, kurser och studievägledning. Det kan bli en mötesplats för företag och för professionellt aktiva vuxna som vill vidareutveckla sin kompetens. Ett lärcenter har fördelen att underlätta för yrkesarbetande som inte är geografiskt rörliga att läsa vidare. Den sociala kontakten som lärcentret erbjuder kan också fungera som stöd för studenter som läser på distans.

Mervärde för ERB:s medlemsregioner

Genom att bidra till att skapa bättre villkor för små och medelstora företags verksamhet understöds målet om en hållbar och gynnsam ekonomisk tillväxt i regionen. Det kan samtidigt ge hela regionen en stark profil och därmed höjd konkurrenskraft. En viktig insats som ERB kan bidra med är att stödja uppbyggnad och spridning av kunnande. Innovativa centra och klustersamarbete har visat sig fungera väl som ett sätt att snabbare ge universitet, företag och myndigheter tillgång till en omfattande kompetens som hade varit kostsam och tidskrävande att nå på egen hand.

AKTUELLA INITIATIV

Upprättande av en ERB-struktur som stödjer innovation och utveckling av små och medelstora företag.

- **ERB:s forskningsinstitutioner och företagsresurser bör inventeras för att klarlägga på vilka områden de med fördel kan sammanföras i kluster och även vilka existerande kluster som kan länkas samman.**
- **En webbaserad verktygslåda, som redan börjat utvecklas, bör förbättras och utvecklas vidare. Den erbjuder modeller och goda exempel och kan fungera som kontaktyta för organisationer och personer involverade i innovativa centra och klustersamarbete.**
- **Till år 2007 bör minst ett lärcenter ha inrättats i alla ERB:s medlemsregioner i Lettland, Litauen, Polen och Ryssland.**

1.2 Att utveckla landsbygden

För att kunna uppnå ERB:s mål om höjd välfärd krävs att landsbygdens utvecklingsförutsättningar tas till vara.

Landsbygden lider i hög grad brist på arbetstillfällen samtidigt som arbetsgivare möter ett allt för smalt utbud av arbetssökanden vilket bl.a. gör det svårt att hitta rätt kompetens. Landsbygden har dessutom som regel sämre tillgång på privata och offentliga tjänster.

Skillnaderna mellan olika delar av ERB är stora. I Polen, Lettland, Litauen och Ryssland bor fortfarande en ganska stor del av befolkningen på landsbygden. Levnadsvillkoren där är ofta sämre än i städerna och arbetslösheten ofta hög, vilket skapar akuta sociala problem.

I Sverige och Danmark har urbaniseringen fortgått i 50 år och en betydligt mindre del av befolkningen bor på landsbygden jämfört med förhållandena i ERB:s medlemsregioner i övrigt. Jordbruket i de svenska och danska regionerna, som erbjuder en del av landsbygdsborna sysselsättning, minskar och arbetspendlingen till närmaste tätort ökar. Det pågår en viss inflyttning av entreprenörer, men då framförallt i tätortsnära landsbygd.

Utmaningen för ERB:s medlemsregioner i de baltiska staterna, Polen och Ryssland är att genomföra en omstrukturering av jordbrukssektorn så att den blir mer konkurrenskraftig. Parallellt måste bristen på sysselsättning motverkas så att inte landsbygdens sociala problem ökar. De svenska och danska regionernas erfarenheter och kunnande inom regional utveckling kan här komma till nytta.

I EU:s sjuårsbudget för åren 2007-2013 görs landsbygdsutveckling till en andra pelare inom jordbrukspolitiken. Inriktningen är, liksom för ERB-samarbetet, att arbeta gränsöverskridande och sektorsövergripande, liksom att bedriva utvecklingsarbetet nerifrån och upp med samråd på lokal och regional nivå samt i breda partnerskap. ERB måste agera samordnat med EU:s strukturfonder för att satsningarna ska få maximal effekt.

Det finns redan en hel del erfarenheter, analyser och praktisk kunskap inom området gränsöverskridande samarbete för landsbygdsutveckling men kunskapsmaterialet behöver samlas, organiseras och spridas.

ERB är väl skickad att initiera en arena – en akademi – för landsbygdsutveckling. Syftet är att bygga upp en permanent resurs för kunskapssammanställning, forskning och utveckling, samråd, uppbyggnad av kompetens och spridning av densamma.

Mer konkret handlar det till exempel om jord- och skogsbruk, diversifiering inom och utom jordbruket, turismutveckling och landsbygdens tillgång till offentliga tjänster.

Arenan bör etableras i samarbete med universitet samt relevanta myndigheter och andra organisationer.

Mervärde för medlemsregionerna

Akademien för landsbygdsutveckling blir en källa till ny kunskap som kan lämna förslag på möjliga lösningar på en rad problem. Den blir en mötesplats för alla intressenter på lokal och regional nivå.

Den kan bli en europeisk arena – ett innovativt exempel för hela Europa – för innovation och experimentstrukturer vars resultat kan komma till nytta för många andra europeiska regioner.

Slutligen kan arenan med sina samlade kunskaper och erfarenheter bli en stark bas för att påverka EU:s framtida politik på området.

AKTUELLA INITIATIV

- **En akademi för landsbygdsutveckling inrättas. Akademien etableras i samarbete med universitet, myndigheter och andra organisationer.**

1.3 Turismen skapar jobb

Turismen är en av de snabbast växande näringsgrenarna i världen. Turismen kan erbjuda nya arbetstillfällen och ökade inkomster, inte minst för landsbygden.

En strid ström av turister besöker årligen olika delar av ERB. Regionen har stora kulturella, historiska och naturvärden samt upplevelseattraktioner av många slag. Varje del av regionen har sina egna turistprodukter. Det görs inga samordnade insatser för att utveckla en transregional turistnäring för hela regionen.

Ett samarbete inom regionen behövs för att dels få ut mer av den turism som redan upptäckt olika delar av regionen, dels för att kunna locka ännu fler besökare. ERB är en bra plattform för att etablera ett transregionalt samarbete för turismutveckling. ERB:s medlemsregioner har redan påbörjat arbetet genom att etablera en arbetsgrupp som fått i uppgift att se närmare på hur en transnationell turism kan utvecklas.

Det skulle t.ex. kunna handla om att öka tillgängligheten i de delar av regionen som idag inte kan nås på ett enkelt och bekvämt sätt. Det skulle också kunna handla om att locka besökare till attraktioner av högt kulturellt värde i ERB:s östra delar som ännu är okända för den större publiken.

En av de första åtgärderna är att upprätta ett nätverk mellan de turistansvariga i medlemsregionerna så att olika intressenter på regional och lokal nivå kan mötas och utveckla gemensamma strategier och aktiviteter.

Målet är en ökad turism, men samtidigt en hållbar turism. ERB:s medlemsregioner har stora unika naturvärden som måste bevaras.

Mervärde för medlemsregionerna

Att utveckla turismen är en förstahandsprioritering för alla medlemsregioner i ERB. Med en gemensam arbetsgrupp och i ett nätverk får medlemsregionerna möjlighet att utbyta kunskaper och erfarenheter vilket kan hjälpa dem på vägen.

En växande turism kan gynna ERB genom ett ökat, positivt intresse för hela regionen. Det ger möjligheter till ökade intäkter och fler arbetstillfällen. Genom att ERB fungerar som plattform kan samhället säkra att det blir fråga om en hållbar turism.

Nätverken mellan de olika delarna av regionen kan också öka förståelsen för våra olika kulturer och traditioner och därmed stärka sammanhållningen och solidariteten i regionen.

AKTUELLA INITIATIV

- **Arbetsgruppen för utveckling av turism permanentas för att fortsätta ett redan inlett arbete med att utveckla ett starkt nätverk mellan intressenterna, och för att genomföra marknadsundersökningar, främja en transregional produktutveckling och säkra att utvecklingen går mot en hållbar turism.**



2. En förbättrad transportinfrastruktur

ERB:S AMBITION är att sydöstra Östersjöregionen ska bli en sammanhållen region med snabba och bekväma förbindelser där människor enkelt kan resa för att handla, turista, studera eller arbeta.

Goda förbindelser är en nödvändig förutsättning för att ERB ska uppnå ökad tillväxt, kunna genomföra de önskade satsningarna på landsbygden och för att klara ambitionen att öka turismen. Utbyggnaden av transportinfrastrukturen måste samtidigt genomföras så att den blir hållbar ur miljö- och energisynpunkt.

Sedan EU i maj 2004 utvidgades med fyra länder i Östersjöregionen, har nya bestämmelser för gränsöverfart tillkommit som ökat mängden transporter och resor. Prognoserna talar om en mycket kraftig tillväxt i person- och godstrafiken över Östersjön i en nära framtid. Passagerartrafiken väntas öka med 250 procent på 15 år, godstrafiken lika mycket och flygtrafiken med 500 procent.

Än så länge hämmas kontakterna och tillväxten av att allt för många transportförbindelser är av låg kvalitet liksom av det stora antalet gränsövergångar i regionen.

Vägar och järnvägar är det snabbaste sättet att förbättra den geografiska sammanhållningen i regionen. Flaskhalsar behöver byggas bort. Hamnar och sjöfartstransporter måste samtidigt göras mer tillgängliga för den snabbt ökande mängden varutransporter. EU:s satsning på ”höghastighetsleder” till sjöss för att avlasta övriga varutransportalternativ, sammanfaller med ERB:s intressen.

Flygbolagen behöver kunna erbjuda snabba över-dagen-resor för t.ex. företag och forskarnätverk. Ökad turism kräver bland annat bekväma flygresor för weekendturer, bättre färjeförbindelser, vackra och väl skyltade vägar.

Flera stora europeiska projekt är på gång för att förbättra transportinfrastrukturen i Östersjöregionen. Tyvärr har alla medlemsregioner i ERB dålig tillgång till de transportkorridorer som för närvarande prioriteras av EU och dess medlemsstater. ERB löper därför risk att halka efter de regioner som har mer direkt tillgång till de korridorer som leder till Europas största marknader.

ERB måste mobilisera stöd för en konkret, långsiktig och hållbar utbyggnad av transportförbindelser som omfattar det sydöstra Östersjöområdet. För att göra det krävs politiska insatser och en kraftfull lobbyverksamhet.

2.1 Främja gemensamma transportsatsningar

En transportinfrastrukturkommitté bör tillsättas där en politiker från varje medlemsregion ingår. Det är en fördel om experter från både den privata och offentliga sektorn också ingår. En nära dialog med det privata näringslivet bör föras om vilka utbyggnadsbehov som bör prioriteras.

Kommittén bör under våren 2006 ha en analys klar av situationen på området och ett förslag till lämpliga gemensamma prioriteringar inom ERB.

Därefter bör en gemensam strategi utarbetas för planering och investeringar i den transnationella transportinfrastrukturen. Strategin bör läggas fast av ERB:s råd före 2006 års utgång.

Mervärde för regionen

Goda transportförbindelser är en nödvändig förutsättning för ekonomisk tillväxt och står därför redan högt på dagordningen för alla medlemsregioner i ERB. Genom att planera och satsa tillsammans gör vi stora samordningsvinster som stärker de enskilda satsningarna.

ERB:s ambition att sprida kunskap om vilka planer som finns för transportinfrastrukturen i olika delar av regionen kan sammanföra fler parter i ett gynnsamt samarbete.

Gemensamt agerande ger större tyngd när politiskt och ekonomiskt stöd söks för satsningarna i EU och EU:s medlemsstater.

AKTUELLA INITIATIV

- En transportinfrastrukturkommitté bildas med uppdrag att analysera läget, lägga fram förslag till lämpliga prioriteringar, skapa en gemensam strategi och aktivt bidra till att söka politiskt och ekonomiskt stöd för genomförandet.



3. En stärkt social dimension

SEDAN BÖRJAN av 1990-talet har ett omfattande samarbete på det sociala området genomförts inom ERB, främst genom ”bilaterala” projekt mellan kommuner och regioner – s.k. vänortssamarbete. Samarbetet har täckt ett brett spektrum från äldreomsorg och barnomsorg via social utslagning och drogproblem till utbildning, kultur och konst.

Samarbetet har bidragit till ökad förståelse och kunskap om varandras kulturer och traditioner. Det är viktigt med ett fortsatt sådant samarbete. ERB:s beslutsorgan uppmanar därför kommuner och regioner att fortsätta att satsa på vänortssamarbete och inte minst att ge vänortssamarbetet en rimlig finansiering.

ERB:s råd vill fokusera utvecklingsarbetet inom det sociala fältet på arbetsmarknadsfrågor och utbildning – det som kallas för den ”sociala dimensionen” i EU-sammanhang. Hög sysselsättningsgrad och en väl fungerande arbetsmarknad är en avgörande förutsättning för att en bättre välfärd ska uppnås för medborgarna.

De sociala mål som ERB har satt upp – goda levnadsvillkor och social utjämning – är centrala mål också för EU. Detta tar sig uttryck i dels den tioåriga tillväxtstrategin kallad Lissabonprocessen, dels genom de satsningar som görs med stöd av EU:s strukturfonder. ERB bör i sin egen planering för sammanhållning ta stor hänsyn till det arbete som utförs inom ramen för strukturfonderna och utnyttja dessa fonder så långt som möjligt.

Inom ERB råder för närvarande en klyfta när det gäller efterfrågan och utbud av arbetskraft. Det finns t.ex. ett växande behov av personal inom hälso- och sjukvården. Samtidigt kan vi konstatera att den potentiella arbetskraften tycks sakna lämplig utbildning för att motsvara arbetsgivarnas krav.

Andra flaskhalsar för att utbud och efterfrågan ska kunna mötas på en öppen arbetsmarknad i regionen är förekomsten av fördomar, politiska och administrativa hinder och brist på kunskaper i främmande språk. Det finns också i några av medlemsregionerna en rädsla för kompetensflykt, att de bäst utbildade lämnar regionen eller landet.

ERB har ambitionen att bli en modell för arbetsmarknadsintegration när den är som bäst – mellan gamla och nya EU-länder men också med Ryssland. För att klara den ambitionen och för att komma till rätta med obalanser på arbetsmarknaden på ett sätt som gynnar alla inblandade, krävs en långsiktig, gemensam strategi.

3.1 Att främja en rörlig arbetsmarknad

Medlemsregionerna är – eller har direkt tillgång till – stora arbetsgivare inom den offentliga sektorn. De bör uppmanas att anta gemensamma riktlinjer om integration av arbetskraft. ERB:s medlemmar bör främja EU:s fria rörlighet för arbetskraft och tillämpa EU-reglerna korrekt och framsynt.

Ett första konkret steg bör vara att låta en arbetsgrupp sammanställa en rapport över arbetsmarknadsläget i regionen. Rapporten bör sedan ligga till grund för ett utbildningsprogram där satsningar gynnas som kan rätta upp obalanser i arbetsmarknadens utbud och efterfrågan.

Mervärde för regionen

En analys och satsning på en gemensam, öppen arbetsmarknad kan skapa fler jobb och dessutom bidra till att fylla luckor på de områden där det råder brist på arbetskraft. Tillgången till rätt utbildad arbetskraft ökar därmed i varje enskild medlemsregion. Tjänstesektorns tillväxt underlättas.

Fler sysselsatta gör att de sociala klyftorna minskar och att tillväxten ökar i hela regionen.

AKTUELLA INITIATIV

- ERB kommer att agera aktivt för att öka förståelsen för det mervärde som vänortssamarbete skapar och för att sådant samarbete får tillgång till finansiering.
- ERB bör låta en arbetsgrupp sammanställa en rapport som analyserar läget på arbetsmarknaden inom ERB med den efterfrågan och det utbud som finns samt de flaskhalsar som existerar för en öppen arbetsmarknad.
- Rapporten bör ligga till grund för ett utbildningsprogram som bidrar bl.a. till minskade obalanser i utbud och efterfrågan.



4. En hållbar miljö- och energipolitik

HÅLLBAR TILLVÄXT är ett huvudmål för ERB:s samtliga aktiviteter. Produktion och konsumtion i regionen ska alltså vara förenliga med miljökrav och god energihushållning. Utsläpp och föroreningar måste minska. Östersjön ska vara ett levande hav.

Investeringar i transportinfrastruktur ska bedömas utifrån miljö- och energihänsyn. En ren miljö är en viktig förutsättning för turismen och därför nödvändig för att ERB:s och medlemsregionernas satsningar på turism ska lyckas. Slutligen kan satsningar på miljö- och energiteknik ge regionens näringsliv goda affärsmöjligheter.

ERB:s ambition är att etablera en profil internationellt som föregångare på området – som en region där hållbarhet är centralt för alla aktörer, såväl för det privata näringslivet som den offentliga sektorn och frivilligorganisationer.

På energiområdet bör ERB arbeta parallellt med att trygga energiförsörjningen, stärka den lokalt baserade kraftproduktionen samt att gynna de förnybara energikällorna. Att satsa på lokal kraftproduktion minskar sårbarheten i våra samhällen. Satsningen på förnybara energikällor främjar dessutom medlemsstaternas ambition att åtgärda klimatförändringarna.

4.1 Pilotområde för god vattenhushållning

Med Östersjön som gemensam nämnare blir förvaltningen av vatten ett naturligt fokus för ERB-samarbetet.

Vattnet har stor betydelse för den regionala utvecklingen. För medborgarna är tillgång till dricksvatten av god kvalitet avgörande för hälsan.

Inom jordbruket krävs tillgång till vatten för såväl djuruppfödning som odling. Samtidigt utgör jordbruket en källa till föroreningar i vattnet via t.ex. gödsel eller bekämpningsmedel.

Även industrin behöver vatten i många av sina processer och bidrar också till föroreningar.

För utveckling av turismen krävs bl.a. rent badvatten i hav och sjöar.

För ERB som helhet utgör övergödningen av grundvatten, ytvatten och kustvatten ett allvarligt problem. Gemensamma och samordnade åtgärder är nödvändiga för att minska belastningen och för att kunna uppfylla EU:s krav på vattenkvalitet.

I regionen pågår många projekt och initiativ kring vattenfrågor men det saknas ett forum för kontakter och utbyte av erfarenheter. Ett vattenforum skulle kunna underlätta samarbete inom modern vattenförvaltning och skapa pilotprojekt som kan göra ERB till en föregångare på området. Erfarenheterna från sådana projekt skulle kunna utnyttjas som grundval för affärsutveckling där metoder och projekt inom vattenförvaltning kommersialiseras.

Mervärde för regionen

Östersjön är ett gemensamt intresse för alla ERB:s medlemsregioner. Ett vattenforum för regionen kan bli en viktig kontaktpunkt och skapa ett samarbete som undanröjer mycket av det dubbelarbete som idag sker på området vattenförvaltning. Kostnaderna blir lägre för varje enskild förvaltning när man kan ta del av varandras kunskaper och erfarenheter.

Gemensamma insatser gör det lättare att locka kapital och företag till nya satsningar.

En säkrad tillgång på vatten av hög kvalitet stärker både industrin, jordbruket och turismen samt människors hälsa och välbefinnande.

AKTUELLA INITIATIV

- ERB:s vattenforum inrättas och får i uppgift att starta och utveckla ett gränsöverskridande samarbete om modern vattenförvaltning som kan göra ERB till en föregångare i EU-perspektivet. Forumet ska ha tillgång till expertis, fungera som en förmedlare av kontakter, projektresultat och andra erfarenheter samt kunna identifiera viktiga gemensamma projekt.

4.2 Minska miljöhoten i Kaliningradregionen

Miljöproblemen i Kaliningradområdet är allvarliga. De utgör ett potentiellt hot även för omgivande regioner. Behovet av investeringar för att minska föroreningar och utsläpp är akut.

Kaliningradregionen behöver stöd och hjälp med tunga arbetsuppgifter som att eliminera de miljöskadliga källor som har identifierats, säkra en effektiv hantering av farligt avfall och säkra distribution av gott dricksvatten. Användningen av farliga ämnen behöver minska, förorenade områden behöver saneras och områden med stora biologiska och kulturella värden behöver skyddas.

På energiområdet krävs insatser för att hushålla med energi och satsa på förnybar energi.

EU bör förmås att stödja planer för ett gränsöverskridande samarbete på miljö- och energiområdena mellan Ryssland och de angränsande EU-regionerna.

Mervärde för regionen

Hoten mot miljön i Kaliningradregionen utgör ett potentiellt hot mot hela Östersjöområdet och det gynnar därför alla om riskerna åtgärdas och farorna elimineras.

AKTUELLA INITIATIV

- **ERB:s ryska parter bör, med stöd av experter från andra ERB-medlemmar, före 2006 års utgång föreslå en konkret plan för att minska de allvarligaste miljöhoten i Kaliningradregionen. Därefter ska finansiering för att genomföra planen sökas från EU och andra internationella och nationella finansiärer.**

4.3 Satsa på förnybar energi

Energiförsörjningen är en avgörande fråga för hela regionens tillväxt och levnadsstandard. Samtidigt som tillgången till energi tryggas, måste energianvändningen vara hållbar. Målet på energiområdet är därför dels en effektivare energianvändning, dels att öka andelen förnybara energikällor.

Att ERB lyfter fram energiområdet har bland annat att göra med medlemsstaternas åtaganden att begränsa utsläppen av växthusgaser, vikten av att öka andelen inhemsk energi för att minska samhällets sårbarhet samt en insikt om att detta kan hjälpa till att öka sysselsättningen.

Bioenergi har redan ganska stor betydelse inom ERB men det finns goda möjligheter att kraftigt öka bioenergis andel i energiförsörjningen. Det kan ske genom att öka användningen av pellets, att fokusera på lokala värmeverk och då gärna de som har anknytning till träindustrin samt genom att satsa på kombinerad biobränslebase-rad värme- och kraftproduktion.

Det finns goda möjligheter för näringslivet att utveckla kompetens och spets teknik på området. Företagen skulle kunna öka sin försäljning genom samordnade export-satsningar.

Också vindkraft har en mycket betydande tillväxtpotential inom ERB. ERB-samarbetet bör stödja utbyggnaden av havsbaserade vindkraftverk och arbeta för att länka samman framtida vindkraftverksområden på båda sidor Östersjön genom utbyggda eldistributionsnät. ERB bör också stödja satsningar på markbaserade vindturbiner, i första hand öster och söder om Östersjön.

För att kunna arbeta brett och övergripande med energifrågorna behöver regionen ett gemensamt energiforum. Detta forum bör utveckla en långsiktig handlingsplan som identifierar lämpliga energikällor och projekt att satsa på, som bygger en plattform för affärsutveckling på området, och som stödjer forskning och bidrar till att sprida kunskaper på olika sätt.

Mervärde för regionen

Tillgången till energi är avgörande för fortsatt tillväxt i regionen. Gemensamma projekt kan ge ERB:s medlemsregioner stora samordningsvinster. Nya arbetstillfällen skapas.

Samtidigt kan samhället säkra att utvecklingen blir hållbar och att samhällets utsläpp minskar genom satsningar på lokalt baserad kraftproduktion.

AKTUELLA INITIATIV

- ERB bör bilda ett energiforum där representanter för näringslivet, myndigheter och kommuner ingår. Detta forum bör genomföra en studie över energiförsörjningen inom ERB och därefter upprätta en energihandlingsplan.
- ERB:s energiforum bör bilda en expertpanel för att bedöma lämpliga projekt, stödja forskning och utbildning på området förnybar energi samt främja affärsutveckling och export.





EUROREGION BALTIC (ERB) har etablerats för att utveckla ett långsiktigt politiskt styrt samarbete mellan nio regioner i sex länder i sydöstra Östersjöregionen – se kartan. Målet för samarbetet är att förbättra livskvaliteten för de boende i regionen, att säkra en hållbar utveckling med god tillväxt och att öka förståelsen mellan de olika nationaliteter, kulturer och traditioner som samexisterar runt Östersjön. Seagullprojektet som startade i augusti 2002 har syftat till att konkretisera ERB-samarbetet genom att utarbeta ett långsiktigt program för regionens utveckling. Projektet är nu avslutat och dess huvudresultat är ett gemensamt utvecklingsprogram för regionen. Programmet, som består av en strategi, ett handlingsprogram och ett bakgrundsdokument med bl.a. analyser och fakta om ERB, antogs under hösten 2005 av berörda beslutsorgan i ERB:s medlemsregioner och av ERB:s råd.

Läs mer på vår hemsida www.eurobalt.org



SEAGULL www.eurobalt.org



Seagullprojektet har medfinansierats av Europeiska Unionens Interreg III B-program för Östersjöområdet